

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep.

0030 OSLO

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka/Karasjok
Telefovdna +47 78 47 40 00
Telefákša +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no
NO 974 760 347

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI/SAKSBEHANDLER
Jon Petter Gintal, +47 78 47 40 84
jon.petter.gintal@samediggi.no

DIN ČUJ./DERES REF.
200804249

MIN ČUJ./VÁR REF.
10/6253 - 2
Almmut go válddát oktavuođa/
Oppgis ved henvendelse

BEAIVI/DATO
15.04.2011

Høring om NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring

Vi viser til deres brev den 16.12.2010.

Sametinget hadde en god dialog om mandatet og sammensetningen med Miljøverndepartementet i forkant av oppnevningen av Klimatilpasningsutvalget den 5. desember 2008. Sametinget har hatt god kontakt med utvalget underveis, og det har vært gjennomført møter på ulike nivå og om forskjellige temaer. Vi mener utvalgets mandat i forhold til urfolksperspektivet er oppfylt, og forhold av betydning for samisk kultur, samiske næringer og samfunnsliv er tilfredsstillende utredet.

Samiske kultur og samfunn er sterkt knyttet til naturgrunnlaget i de tradisjonelle samiske bosettings- og bruksområdene. Samiske næringer som marint fiske, reindrift, jordbruk, laksefiske, havbruk og utmarksbruk, samt kombinasjonsnæringer av disse spiller viktige roller som bærere av samisk kultur. Denne sterke koblingen mellom næringsvei og kultur gjør samene særskilt sårbare overfor klimaendringer og klimatilpasningstiltak. Raske endringer i klimaet utfordrer fleksibiliteten og tilpasningsdyktigheten som kjennetegner små og levedyktige samiske samfunn. Sametinget mener at utredningen tar inn dette perspektivet i beskrivelsene om samiske næringer og i kapitlet om samisk kultur og samfunnsliv, herunder også i forhold til sårbarhet for klimaendringer

Fra Sametingets side har det vært vektlagt at samiske samfunns fleksibilitet, i form av tradisjonell ressursbruk basert på kombinasjoner av høstingsformer og bruk av ulike ressursområder, gir stor tilpasningskapasitet. Sametinget mener at denne tilpasningskapasiteten til endringer som skjer i natursystemer og i de sosioøkonomiske og kulturelle systemene som følger av klimaendringen, må styrkes. For det første må dette skje gjennom lover og administrative tiltak som anerkjenner tradisjonelle samiske næringer og samiske rettigheter til land og ressurser. Statlige lovreguleringer og administrative tiltak rettet mot områder som reindrift, fiske og utmarkshøsting har de siste tiår begrenset samiske samfunns fleksibilitet og tilpasningskapasitet, og dermed også økt sårbarheten for klimaendringer. Sametinget mener denne utviklingen må snus. For det andre må den samiske tilpasningskapasiteten styrkes gjennom utvikling og myndiggjøring av samiske institusjoner og organisasjoner. Samer må gis både rett og kapasitet til å prioritere og kontrollere egen sosial, kulturell og økonomisk utvikling, og til å delta og samvirke med statlige myndigheter og det øvrige samfunnet i beslutninger som påvirker oss og våre samfunn. Sametinget mener utvalget peker på disse utfordringene på en tydelig måte i utredningen.

I forhold til kunnskapsgrunnlaget er Sametinget enig med utvalget om at forvaltningen i Norge må inkludere tradisjonell kunnskap. Dette følger også av den overordnede naturmangfoldlovens § 8 (kunnskapsgrunnlaget), samt § 14 om vektlegging av samiske interesser. Sametinget bygger sin politikk på tradisjonell kunnskap og verdier som ligger i de samiske samfunnene. Dette er kunnskap som er bygget opp gjennom generasjoner og det er kunnskap og ferdigheter som har gitt det samiske folket mulighet til å leve og utvikle sine samfunn i områder med harde klimatiske forhold. Lokal tradisjonskunnskap gir innsikt og forståelse, men er ikke nok for å løse dagens utfordringer. Tradisjonell kunnskap og ny innsikt må gå hand i hand når morgendagens politikk skal utformes. Det er dette som ligger til grunn for utformingen av Sak 23/09 fra Sametingets plenum, *Leve i landet på landets vis*, Sametingsrådets miljø- og arealmelding. Sametinget er enig i utvalgets vurdering om at tradisjonskunnskapen er en integrert del av samisk språk. Det er derfor viktig å ivareta og styrke de samiske språkene.

Når det gjelder utvalgets anbefalinger for en politikk for klimatilpasning så er Sametinget helt på linje med grunnsynet om at klimatilpasninger må gjennomføres på en slik måte at det ikke svekker grunnlaget for samisk kultur. Snarere tvert om, tilpasning må heller styrke grunnlaget for samiske næringer og samisk kultur. Sametinget støtter i all hovedsak de forslag til tiltak som utvalget foreslår i forhold til Sametinget og samiske interesser. Vi er også enig i analysen om at dette krever en kapasitets- og kompetanseoppbygging i Sametinget og hos relevante samisk institusjoner.

Når det gjelder den videre behandlingen og oppfølgingen av klimatilpasningsutvalgets utredning gjør Sametinget oppmerksom på at Miljøverndepartementet er pliktig til å konsultere Sametinget om alle typer tiltak som kan påvirke samene direkte. Statens konsultasjonsforpliktelser omfatter innføring av all lovgiving og administrative tiltak som kan få direkte betydning for samene som urfolk. Det vil i stor grad være opp til Sametinget å avgjøre hvilke saker som særlig berører samene. Dette følger av samelovens § 2-1. Dette betyr at selve konsultasjonen også skal avklare om et tiltak vil kunne påvirke samene direkte.

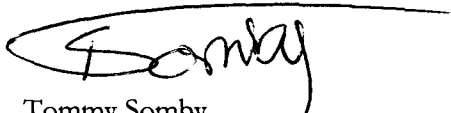
Konsultasjonsavtalen fra 2005 fastsetter nærmere spillereglene for hvordan statlige myndigheter og Sametinget kommuniserer om beslutninger som kan ha direkte betydning for samene. Selv om konsultasjonsavtalen konkretiserer spillereglene for kommunikasjonen, ligger statens forpliktelser til å konsultere i ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter av 1966 (SP) og i FNs erklæring om urfolks rettigheter fra 2007.

Det vil være forskjellig fra sak til sak om Sametinget velger å gå i konsultasjon, hva som er gjenstand for konsultasjon og i hvilket stadium av beslutningsprosessen Sametinget velger å konsultere. Dermed er det viktig med en tidlig avklaring om prosess med Sametinget når det kommer nye saker fra staten.

Vanlig saksgang med forslag utarbeidet av offentlige utvalg kan være at regjeringen velger å følge opp med en stortingsmelding. I slike saker må alle vedtak om lover, forskrifter og retningslinjer være vurdert, utredet og hørt jf. utredningsinstruksen. Det kan ikke fattes beslutning eller vedtak som avviker vesentlig fra hva som har vært foreslått på høring fordi berørte innstanser da ikke har fått tatt stilling til eller uttalt seg til saken. For Sametinget er det viktig at det som vurderes også omfatter de interessene Sametinget vil ivareta. Hvis dette ikke er tilfellet vil Sametinget kunne være avskåret fra å konsultere om løsninger som Sametinget ønsker fordi de i vesentlig grad avviker fra forslag som har vært på høring.

Sametinget er positiv til å ha en konstruktiv dialog med Miljøverndepartementet om den videre behandlingen og oppfølgingen av NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring. Vi ser frem til å høre fra dere om saken, og vi ønsker lykke til i det videre arbeidet.

Dearvuodaiguin/Med hilsen

Tommy Somby
~~ossodatdirektevra/avdelingsdirektør~~

for Jon Petter Gintal
seniorråddeaddi/seniorrådgiver

Kopi: Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, Postboks 8004 Dep, 0030 Oslo